

MØTE med mennesker

Bestemor med større *livsglede*

En sjelden muskelsykdom tapper Annabelle Despard (68) for energi, men har gitt henne et nytt syn på livet, og ønske om mer tid med barnebarna.

TEKST: CAMILLA HØY
FOTO: EVA KYLLAND

Annabelle har ikke de samme kreftene som drev henne tidligere. Hun har sluttet å undervise i britiske studier, og sluttet å gå skiturer. Hun danser heller ikke. Hun er den hun var, men hun kan ikke gjøre det hun gjorde. Sykdommen gir likevel Annabelle næring fordi hun nå setter mer pris på livet.

– Bestemor, kom og se på oss!

Utenfor stuevinduet høres lek og latter fra de fem barnebarna til Annabelle som har det moro med hennes gamle kjoler, vesker og hatter. De eldste kommer innom med jevne mellomrom og lurur på om bestemor har husket å ta medisinerne sine. Og har hun fått muligheten til å legge seg ned på litt for å hvile?

Tappet for energi

Mars 2008: Annabelle har nettopp vært gjennom en vellykket hofteoperasjon. Hun trener igjen. Tar bussen frem og tilbake til byen. Alt er topp. Så hvorfor føler hun seg nå, på sin daglige spasertur i nabolaget, fullstendig tappet for energi? En intens tretthet er med ett over henne. En tretthet hun ikke kan forstå. Annabelle vil bare hjem. Hjem for å hvile på sofaen.

Trappene i huset er tunge å gå i. Selv ved den minste lille anstrengelsen blir hun kortpustet. Uro går over i redsel når Annabelle noen dager senere sitter i telefonen med en venninne. Hun vet hva hun skal si, men hun klarer ikke å si det. Tungen og leppene vil ikke samarbeide. Særlig er alle ord med «s» i vanskelige å uttale. Hva er det egentlig som feiler henne? Annabelle leser om alle mulige sykdommer på internett. Talen blir etter hvert mer og mer snøvlete, og hun klarer ikke å spytte når hun pusser tennene. Den eldste datteren kommer på besøk fra Oslo. Hun skal på husmorferie, slappe av og bli vartet opp. Hun blir møtt i døren av en mamma som ikke kan snakke.

«Du lider nok bare av stress,» sier nevrologen på poliklinikken. Han sender Annabelle hjem igjen med et vennlig smil

UTKLEDNING: Noe av det morsomste Annabelles barnebarn vet, er å ta på seg de gamle klærne, hattene og veskene som bestemor oppbevarer i en diger kiste. Fv. Elisabeth (7), Hans Jørgen (7), Anna (12) Helena (10) og Arturo (14).

Annabelle Despard

Annabelle er 68 år gammel, lyriker og tidligere førsteamanuensis i britiske studier ved Universitetet i Agder. Gift med forfatteren Arild Borgen.

Hun har utgitt lærebøker i engelsk og fire diktsamlinger på norsk. Ett av diktene hennes ble oversatt og brukt som diktplakat på T-banen i London, og har siden vært gjengitt i «Best poems on the underground» i 2009, og i «Being human» i 2011.

og en klapp på skulderen. Det er vanskelig å svelge og vanskelig å spise. Maten smaker vondt. Hun har bare lyst på suppe, og koker kraft på en gourmetkylling for å få i seg litt næring.

Dagen etter blir verre. Annabelle våkner opp med dobbeltsyn. Det er to klokker på veggen istedenfor én. Hun og ektemannen oppsøker legevakten, som sporenstrets sender henne til akuttten. Ute snør det, og folk stanger i kø på vei til påskefjellet, yre av glede over de hvite fnuggene som daler ned og silkeføret som snart venter dem. Men Annabelle har ikke påskens festligheter i tankene. Hun kan ikke lenger stå på bena, og blir lagt rett inn. Pleieren antyder slag og setter på henne en bleie. Der og da bestemmer hun seg for å bli frisk igjen, koste hva det koste vil.

Svekket syn

Annabelle er redd. Langfredag kan hun ikke se. På vei ut av sykehuset mot en ventende drosje, skimter hun så vidt utgangsdøren. De har akkurat kommet seg hjem, i det sykehuset ringer og kaller dem tilbake.

«Myasthenia gravis,» sier legen, og Annabelle gråter av glede, selv om hun ikke vet hva Myasthenia gravis er. Det er godt å få en diagnose. Godt å slippe uvissheten. Sakte, men sikkert, blir redselen borte. Hun er for sliten til å føle frykt. Hun kjenner ingen smerte, bare en voldsom tretthet.

«Du kan glemme å undervise. Og du må for all del ikke spise rosenkål eller eple. Da kan du bli kvalt,» sier overlegen. Annabelle får vite at Myasthenia gravis er en

Jeg kan kjenne meg overveldende glad, ja, rett og slett lykkelig

I ARV: Byggeklossene fikk Annabelle av sin gamle rektor da hun døde. De er over 150 år gamle. Både Arturo (nr. tre fra høyre), Anna (t.v.) og Helena (t.h.) lekte med dem da de var mindre. Nå er det Elisabeth (nr. to fra høyre) og Hans Jørgen (på Annabelles fang) som henter klossene frem fra skapet.

betennelse som hindrer nervene i å få kontakt med musklene. Den rammer øyne, svelg, kjeve, lunger og tarmen. Sykdommen er kronisk, og uten behandling kan den være livstruende.

Kjemper for livet

Annabelle får medisiner som umiddelbart virker. 1. påskedag føler hun seg mye bedre, for så å våkne opp igjen 2. påskedag

til et sant helvete. Hun legges inn på intensivavdelingen. Pusten er verre enn noensinne, og slimet i halsen vil ikke opp. Hun kjemper. Tar selv grep om suget og fører det ned i halsen så langt hun orker. Annabelle er ikke fremmed for døden, men neimen om det er hennes tur nå. Hun har alt å leve for. En elskelig mann, barn, og barnebarn. Døden får bare

smøre seg med tålmodighet.

Hun tar et godt drag av pustemaskinen, og suget gjør jobben. Helsepersonellet rundt henne er så flinke og omtensksomme. De roser Annabelle. Til slutt kan hun svelge noen få dråper vann. Sykepleierne sier at alt kommer til å bli bra.

– Jeg ble utskrevet fra sykehuset til sol og varme. Etter hvert kunne jeg snakke rent, så kunne jeg lese, og så bevege meg omkring. Magen ble bra til pinse, og da følte jeg at alt var bra. Sommeren gikk i en lykkerus, sier Annabelle.

Det er over tre år siden syk-

dommen rammet henne.

– Det er så rart. Da jeg lå på sykehuset, tenkte jeg ikke på Gud eller på de store eksistensielle spørsmålene. Jeg tenkte på mer konkrete og trivielle ting, som hvor fint det hadde vært med en liten hytte i hagen. For ikke å snakke om et fuglebad og noen solbærbusker. Annabelle tar en kort pause.

– Jeg har ingen god forklaring på hvorfor jeg tenkte sånn. Men etter et stort traume får hverdagslige ting mer verdi. Jeg har fått fuglebadet mitt nå, og jeg elsker å sitte og se på at de små spurvene fryder seg. Dessuten setter jeg mer og

Myasthenia gravis

En sykdom som fører til muskelsvakhet og økt tretthet i muskulaturen. Forskjellige muskelgrupper kan rammes i ulik grad, men det er i hovedsak impulsoverføringen fra nerve til muskel som er forstyrret.

Myasthenia gravis er en sjelden sykdom. Årlig oppstår cirka ett nytt tilfelle per 100 000 personer. Sykdommen er to – tre ganger hyppigere hos kvinner enn hos menn. Den kan slå ut i alle aldre, men hyppigst mellom 20–40 år.

Typiske symptomer er nedsiging av øyelokk og dobbeltsyn, nasal tale, tale- og svelgebesvær, svikt i kraften til å holde eller bevege hodet. Hos ca. ti prosent av pasientene utvikler det seg ikke til mer enn lammelser i og rundt øynene. Men hos de øvrige 90 prosent utvikles lammelsene til etter hvert også å omfatte overkroppen, armene og bena.

Myasthenia gravis er en kronisk sykdom, men med riktig medisin og behandling får man god livskvalitet og normal levetid.

(Kilde: www.nhi.no)

mer pris på stillhet. Jeg liker å ligge på sofaen og tenke på noe dypt eller noe ikke fullt så dypt. Kanskje er jeg blitt litt for gammel før min tid? Man skal vel ikke være så opptatt av fuglebad i en alder av noen og seksti. Mine jevnaldrende reiser til Thailand. Jeg kunne ikke tenke meg det, ler hun.

Økt livsglede

Sykdommen gir Annabelle næring fordi hun nå setter mer pris på livet.

– Jeg kan kjenne meg overveldende glad, ja, rett og slett lykkelig. Ikke hele tiden, naturligvis, men ofte, slik det

var å være barn og våkne opp til en fullkommen morgen. Som ungdom var jeg for selvcentrert og usikker til å være helt tilfreds, og som voksen fikk jeg for mye å gjøre. Nå har jeg tid, sier Annabelle, og presiserer:

– Jeg har problemer med øyemuskulaturen, men synes jeg ser mer. Jeg legger merke til små ting jeg hadde det for travelt til å se før. Jeg tåler ikke mye støy, men tror jeg lytter mer enn tidligere. Jeg har langt mindre energi, men prøver å sløse mindre enn før med den energien jeg har. Det betyr ikke at alt skal være så betyd-

ningsfullt. At jeg ikke kan sitte og sløve foran en B-film, men at jeg satser på å gjøre noe skapende. Bruke energien min på en konstruktiv måte. Som for eksempel det å skrive eller få mer tid med barnebarna som er høyt og lavt hele tiden.

Selv om de kan støye noe aldeles forferdelig, er de også aldeles herlige, de små, og skrekkelig ærlige, forteller hun.

Som når de teller rynkene hennes, og spør om hun er blitt så gammel at hun snart skal dø.

«Nei», svarer Annabelle da. «Det har jeg slettes ikke tenkt til.»

HISTORIEN OM BARNDOMMEN: Annabelle skrev sin første prosabok, «Pikeskolen», etter at hun hadde vært alvorlig syk. Boken har høstet strålende kritikk.